נגמר הדין פרק ששי סנהדרין מט.

מסורת הש"ס

א) לעיל פ"ב. קידושין עו: ע"ש. ב) ובי' העניין ערוך של ד' שן, ג) ופי' ליר של דנים ומתנת פי' דנים קטנים ערוך ערך מטני ומפסר וכך נ"ל בפירש"י ד"ה מוציני כי' וכן בכתב קי: פירש"י על מוציני ליר), ד) נקרא כתיב ראה לי מנין המלך ומת בפחת המים.

גליון הש"ס

רש"י ד"ה בור ובירה וכו' ובשאר להם דוד. הכי איתא בירושלמי פ"ח דסוטה:

הגהות הב"ח

(א) גם' אמר להו גואל הדם וכו' אמר להו עמשא מורך: (ב) שם אמר להו עמשא מורך: (ג) רש"י ד"ה מוציני דנים קטנים. נ"כ וכן בע"ג ריש דף מט:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גם' אמרו ליה כל"ל:

מוסף רש"י

ילדים. נחורים היו לדוד בתילותו ולא היו בניו (קדושין עו:). **בני יפת תואר.** נשים שלקחו אנשי ישראל מלחמה, דכתיב (דברים כא) והבאת אל תוך ביתך, ומתוך כך היו נוהגים כמשפטי העכו"ם (שם). **מספרי קומי ומגדלי בלורית.** מלחמוני ערפם (שם). **משום דדוד עושה משפט וצדקה.** דוד גרם לישאב לחיות מלוים על הנהר לפי שעשה משפט וצדקה, ויואב גרם לדוד לעשות משפט וצדקה לפי שהוא בן ויואב שוטר ורודה על ידו, ועיד מחון שיואב עסק במלחמה לא היה דוד מרוד בהן ולנו פתוח לשפוט לדק (שמואל ב ח פז).

הדרן עלך נגמר הדין

רבינו חננאל

במשיח ה' וחסר לחם זה יהויכין שנאמר וארוחתו ארוחת תמיד ניתנה לו מאת המלך דבר יום ביומו: פורנרא. בלשון יון אלנקרם פורנרא. אחיזה ליואב ודיינה א"ל [גואל הדם דעשאל הוין מאי טעמא [דכתיב] ויפת בדם עשהאל אחיו אמרו ייזיל אבנר. לעמשא בן יתר אמאי קטלתיה א"ל עמשא מורד במלכות הוה שנאמר ויוחר מן המועד אשר יעדו א"ל עמשא אכין ורקין מיעוטין דרש דאשכחיהו דפתחו במסכת אמר כתיב ביהרשע כל איש אשר ימרה את פיך וגו' יכול אפילו לדברי תורה ישמע לו ת"ל רק חזק ואמץ וכ' קרא אחרינא רק חזק ואמץ

מאד לשמור ולעשות ככל התורה אשר צוה משה עבדי אל תסור ממנו ימין ושמאל למען תשכיל בכל אשר תלך וקיימא לן אכין ורקין מיעוטין כ"מ שכ' אך (יאך) [ורק] למעט באו וכיון דכתב הכא רק למעט כי בדברי תורה אין שומעין לו אדרבה אתה הוא מורד במלכות שנאמר והשמועה באה אל יואב כי יואב נטה אחרי אדניה וגו' ונגמר הדין בכך. כתיב ואחרי אבשלום לא נטה מ"ש לא נטה אמר עדיין לחלוחית של דוד קיימת אסטגנינו דאמר רב ת' ילדים בני יפת תואר מגדלי בלורית היו לו לדוד ומהלכין בראשי הגייסות והן הן אגרופין של בית דוד כלומר ומהן מתירא יואב לנטות אחרי אבשלום ופליגא דר' אבא בר כהנא דאמר אלמלא דוד לא עשה [יואב] מלחמה ואלמלא יואב לא עסק דוד בתורה שנא' ויהי דוד עושה משפט וצדקה ויואב על הצבא ומה טעם יואב על הצבא משום דשרשו בור וסירה גרמו לו לאבנר שיהרג מפורש בתלמוד א"י בסוטה פ"א. שרצה שאול להשיב את דוד מפני שאמר בעת שלקח הצפחת והחנית היה יכול להורגני וכיון שלא הרגני צדיק הוא אין לרודפו וא"ל אבנר לא כי אלא הצפחת והחנית הנערים

תהא לוטא ולא תהא לאטה אתיוה ליואב דייניה אמר ליה מאי טעמא קטלתיה לאבנר אמר (ג) ליה גואל הדם דעשאל הואי עשאל רודף הוה אמר ליה היה לו להצילו באחד מאבריו [א] אמר ליה לא יכיל ליה א"ל השתא בדופן חמישית כיון ליה דכתיב [1] ויכהו אבנר באחרי החנית אל החומש וא"ר יוחנן בדופן חמישית במקום שמרה וכבד תלויין בו באחד מאבריו לא יכיל ליה אמר ליה ניזיל אבנר מאי טעמא קטלתיה לעמשא אמר

מאי טעמא קטלתיה לעמשא. ותם תמהר איתך נתחייב יואב כמאי דקטליה לעמשא הא בעי התראה ואפילו למ"ד מהר אינו צריך התראה הכא לא היה מהר בדבר זה שהיה מושבו מורד במלכות וה"ל שוגג וי"ל דלא נתחייב אלא משום הוא גופיה דהוה מורד במלכות:

הדרן עלך נגמר הדין

(ב) ליה עמשא מורד במלכות הוה דכתיב [2] ויאמר המלך לעמשא הזעק לי את איש יהודה שלשת ימים וגו' וילך עמשא להזעיק את יהודה ויוחר וגו' אמר ליה עמשא אכין ורקין דרש אשכחינהו דפתיח להו במסכתא אמר כתיב [3] כל איש אשר ימרה את פיך ולא ישמע את דבריך לכל אשר תצונו יומת יכול אפילו לדברי תורה [4] תלמוד לומר [3] רק חזק ואמץ אלא ההוא גברא מורד במלכות הוה דכתיב [4] והשמועה באה עד יואב כי יואב נטה אחרי אדניה ואחרי אבשלום לא נטה מאי לא נטה אמר רב יהודה שביקש לנטות ולא נטה ומאי טעמא לא נטה אמר רבי אלעזר עדיין ליחלוחית של דוד קיימת רבי יוסי ברבי חנינא אמר עדיין איצטגנינו של דוד קיימין (ג) דאמר רב יהודה אמר רב ארבע מאות ילדים היו לו לדוד כולן בני יפת תואר היו ומגדלי בלורית היו ומהלכין בראשי הגייסות היו והן הן בעלי אגרופין של דוד ופליגא דרבי אבא בר כהנא דאמר רבי אבא בר כהנא אילמלא דוד לא עשה יואב מלחמה ואילמלא יואב לא עסק דוד בתורה דכתיב [5] ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו ויואב בן צרויה על הצבא מה טעם דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו משום דיואב על הצבא ומה טעם יואב על הצבא משום דדוד עושה משפט וצדקה לכל עמו [6] ויצא יואב מעם דוד וישלח מלאכים אחרי אבנר וישיבו אותו מבור הסירה מאי בור הסירה אמר רבי אבא בר כהנא בור וסירה גרמו לו לאבנר שיהרג [7] ויטהו יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי אמר רבי יוחנן שדנו דין סנהדרי א"ל מ"ט קטלתיה לעשאל עשאל רודף היה היה לך להצילו באחד מאבריו לא יכילי ליה השתא בדופן חמישית כוונת ליה באחד מאבריו לא יכלת ליה לדבר אתו בשלי אמר רב יהודה אמר רב על עיסקי (ג) שלו [7] ויכהו שם אל החומש אמר רבי יוחנן בדופן חמישית מקום שמרה וכבד תלויין בו [8] והשיב ה' את דמו על ראשו אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטובים ממנו טובים שהיו דורשין אכין ורקין והוא לא דרש צדיקים שהן בפה ולא עשו והוא באיגרת עשה [9] ועמשא לא נשמר בחרב אשר ביד יואב אמר רב שלא חשדו [10] ויקבר בביתו במדבר אטו ביתו מדבר הוא אמר רב יהודה אמר רב כמדבר מה מדבר מופקר לכל אף ביתו של יואב מופקר לכל דבר אחר כמדבר מה מדבר מנוקה מגזל ועריות אף ביתו של יואב מנוקה מגזל ועריות [11] ויואב יחיה את שאר העיר אמר רב יהודה אפילו (ג) מוניני וצחנתא טעים פרים להו:**

הדרן עלך נגמר הדין

(ג) ליה עמשא קטלתיה דאמר ליה מאי טעמא קטלתיה לאבנר אמר (ד) ליה גואל הדם דעשאל הואי עשאל רודף הוה אמר ליה היה לו להצילו באחד מאבריו [א] אמר ליה לא יכיל ליה א"ל השתא בדופן חמישית כיון ליה דכתיב [1] ויכהו אבנר באחרי החנית אל החומש וא"ר יוחנן בדופן חמישית במקום שמרה וכבד תלויין בו באחד מאבריו לא יכיל ליה אמר ליה ניזיל אבנר מאי טעמא קטלתיה לעמשא אמר (ה